

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din, Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23, Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27, Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubliana, petek 13. oktobra 1939

Cena posamezni številki din 150

Opozorilo v resnih časih

Posli gredo slabo in marsikateri trgovec se mora v svojih izdatkih omejiti. Vsi izdatki, ki niso neobhodno potrebni, se črtajo, da ni stiska za denar tako velika. Pri tem črtanju nepotrebnih izdatkov pa se dostikrat zgodi, da se črtajo tudi izdatki, ki so samo navidezno nepotrebni, ki pa so v resnici najpotrebnejši in za katere bi moral imeti vsak trgovec vedno denar pripravljen. Ti izdatki so stroški za stanovske organizacije in naročnina na stanovsko glasilo. Trgovec, ki smatra te izdatke za manj potrebne, ne dokazuje le velikanske stanovske nezavednosti, temveč je tudi slab gospodar in slab trgovec. To je treba kar odkrito povedati.

Kajti ni trgovec v Sloveniji, ki ne bi vedel, kaj so mu vse storile dobrega njegove stanovske organizacije. Ne bomo o tem na široko govorili, temveč opozorili le na eno dejstvo. Davčno vprašanje so za trgovca omilile edinole njegove stanovske organizacije. Koliko koristnega dela so v tem oziru napravila združenja, Zveza trg. združenj in Zbornica za TOI. Črna nevhvaležnost bi bila ne priznavati tega velikanskega dela. Po vsej Sloveniji je bila prirejena cela vrsta poučnih predavanj o davčnem sistemu ter podana vsem izčrpana navodila za davčno napoved in za pritožbe proti previsoki odmeri. Združenja so običajno celo sama sestavljala brezplačno vse pritožbe. A ne samo to! Koliko dela in koliko naporov je bilo treba, da so davčni odbori začeli funkcionirati tako, kakor danes funkcionirajo. In ravno tako morajo danes trgovci govoriti o delu reklamacijskih odborov le s priznanjem.

A ne samo to! Samo stanovske in strokovne organizacije so dosegle, da se v težkih časih krize ni davčni vijak še bolj privil. Naj spominjamo samo na čase ob koncu l. 1934., ko so vsi trgovci zaprli svoje lokale in morali javno nastopiti proti pretiranemu davčnemu bremenu. Nihče drug, samo gospodarske organizacije so takrat slehernemu trgovcu obvarovale znatne zneske. Ne pretiravamo, če rečemo, da bi mogli mnogi samo s temi prihranki plačati skozi deset let vse obvezne prispevke za svoje organizacije.

Z največjo odločnostjo in tudi spretnostjo pa je dosledno in vneto podpiral vse delo trgovskih in vseh gospodarskih organizacij — »Trgovski list«. Kolikokrat je bil zaradi tega pobeljen, kolikokrat je imel zaradi tega težke stroške, toda brez ozira na vse to je vedno zvesto izpolnjeval svojo dolžnost in dosegel za vse gospodarske ljudi marsikateri uspeh.

Kdor bi zato smatral, da je naročnina za stanovski list odveč, da more to svoje edino stanovsko glasilo pogrešati, ta postopa v resnici skrajno nepreudarno, ta si pač ne more reči, da je dober trgovec. Kajti z opustitvijo naročnine na svoje stanovsko glasilo ne bo izgubil le dobro informativno glasilo, temveč se bo odrekel tudi svojemu najboljšemu zaščitniku v javnosti in svojemu najboljšemu prijatelju! Kdo pa naj brani trgovca in njegove interese, ko njegovo stanovsko glasilo? Kdo pa naj to glasilo vzdržuje, če ne trgovci sami? In kdo naj bo boljši prijatelj

trgovca, kakor je njegovo stanovsko glasilo? Kdaj pa trgovec in gospodarski človek potrebuje lastno glasilo bolj ko v slabih časih? Morda se sliši malo trdo, toda resnica ne more reči nič drugega ko tole: Ne le grda nevhvaležnost

je, če bi smatrali trgovci izdatek za svoje lastne organizacije in za svoje lastno glasilo kot nepotreben, temveč bi bil to tudi dokaz premajhne strokovne naobrazbe in dokaz velike stanovske nezavednosti, ki bi bil v ostrem nasprotju

z vso svetlo tradicijo slovenskega trgovstva.

Tej tradiciji mora in hoče ostati slovensko trgovstvo zvesto in zato tudi upamo, da bodo naše besede sprejete z odobravanjem od vseh.

V zvezi z razvojem turizma naj se uvedejo motorne železniške proge na važnih predelih in za zvezo z avtobusnimi progami. Uvedejo oziroma popravijo naj se telefonske proge, speljejo zvezne ceste. Obnovi naj se državni hotel v Jajcu itd., uvedejo naj se uradi Putnika, kot nujna pa se predlaga železniška proga do Doboja, ki je že v delu.

Načrt zahteva ustanovitev tudi treh okrožnih sodišč (Doboj, Jajce in B. Luka). Povečajo naj se sredstva za javna dela, prav tako pa naj se povečata proračuna oddelkov za kmetijstvo ter za promet in industrijo v banovini. S posebno utemeljitvijo se zahteva revizija socialne zakonodaje, olajšanje davčnih stopenj ter znižanje železniških blagovnih tarif. Gospodarske organizacije naglašajo, da so krediti Narodne banke in Drž. hip. banke za malega podjetnika nedosegljivi in naj se zato uproste oziroma povečajo.

V zvezi z neusmiljenim izsekavanjem bosenskih gozdov stavi načrt kategorične zahteve, da se gozdna politika temeljito spremeni. Spremeni naj se zakon o gozdih. Prav tako zahteva odločno obdajevanje industrijskih prodajalnic in popolno odpravo krošnjarstva, a centrale industrij, ki izkoriščajo to ozemlje, naj se spet naselijo v tej banovini. Odločilni krogi naj pri reševanju vseh gospodarskih vprašanj pozovejo gospodarske predstavnike k sodelovanju.

Po diskusiji je govoril tudi ministar dr. Čubrilovič, ki je obljubil vso svojo pomoč, da se dvigne življenjska raven teh krajev.

Temu poročilu o banjaški konferenci bi pripomnili, da se mora čestitati agilnosti gospodarskih zastopnikov vrbaske banovine, ker je znano, da so tudi že vsa zadnja leta dosegali lepe uspehe in ker bi si v mnogih drugih banovinah mogli z vso pravico želeli enakega načrta. Znano je, da se je Banja Luka izredno razmahnila in kot sedež banovine dobila v 7 letih že celo vrsto palač, uradniških stanovanjskih hiš, šol, cerkva in bolnišnic v skupni vrednosti 600 milijonov dinarjev, dalje železnice i. dr. Iz tega je razvidno, da bi tudi Slovenija mogla z večjo odločnostjo doseči boljše uspehe in se rešiti krize.

Bodoči gospodarski načrt sme in more biti le decentralističen

»Jugoslov. Kurir« je objavil notico, v kateri pravi, da je že tri leta opozarjal, da ni pričakovati nobenega trajnejšega uspeha, dokler ne dobi naša država določnega gospodarskega načrta, ki bo veljal za vso državo. Sedaj se, kakor je izvedel list iz zanesljivega vira, pripravlja v vladnih krogih izdelava takšnega načrta, ki naj bi vsaj za 5 let določil smernice, v katerih naj se giblje naše narodno gospodarstvo. »Jugoslov. Kurir« dostavlja k tej svoji vesti, da še ne more natančno povedati, če je takšen načrt šele predlog ali pa se tudi že misli gospodarski načrt v resnici izdelati. Vsekakor pa bi ga po njegovem mnenju vsa gospodarska javnost iskreno pozdravila.

Tudi naš list je že dostikrat opozoril na potrebo gospodarskega načrta, ki bi dal vsemu našemu gospodarstvu eno smer, da bi se s tem vse sile v vsej državi čim bolj izkoristile. Toda pri tem je tudi naglasil, da mora ta gospodarski načrt sloneti na pravi in zdravi podlagi, da bo v resnici pospeševal vse sile v državi, ne pa da bi favoriziral le nekatere. Kajti to ne bi bil vsedrjavni načrt, temveč načrt ene pokrajine proti interesom drugih pokrajin. Jasno je, da se na takšen način ne bi moglo doseči splošno napredovanje vseh pokrajin.

Dejansko smo tudi tak enostranski gospodarski načrt imeli v državi skozi leta, čeprav ta načrt ni bil nikdar formuliran in še manj objavljen. To je bil tisti znan centralistični načrt, ki se je z vso doslednostjo izvajal in ki je prav za prav tudi povzročil vsa kasnejša in zelo nevarna trenja v državi. Ta načrt se je začel z znano krilatico, da v obmejnih krajih ne sme biti industrij, da se morajo obstoječe preseliti v sredino države, ustanavljanje novih tovarn pa se v obmejnih krajih ne sme več dovoliti. Zaradi močnega odpora obmejnih krajev, a tudi zaradi popolnega nesmisla te teze, se sicer ni mogla izvesti tako, kakor so želeli njeni avtorji, toda izvajala se je vendarle in ne brez uspeha, kakor dokazujejo statistike.

Ta centralistični gospodarski načrt je veljal tudi našemu denarništvu. Tudi tu se sicer ni mogel v vsem obsegu izvesti, toda našemu denarništvu je vendarle škodoval ogromno in povzročil, da je naša dežela sedaj v času težkih dogodkov brez one finančne rezerve, ki bi jo sicer imela. Pa tudi na drugih poljih se je gospodarski centralizem krepko uveljavil, pa čeprav ni bil nikjer zapisan in čeprav se je dostikrat tudi oficialno tajil. Tudi pri javnih zgradbah, pri železnicah in cestah se je dosledno uveljavljal.

Na podlagi vseh teh težkih izkušenj je jasno, da je za nas sprejemljiv samo gospodarski načrt, ki je v popolnem nasprotju s sedaj vladajočim centralističnim. Zato se

mora tudi novi načrt sestaviti čisto drugače, kakor pa je bil sestavljen stari načrt.

Razviti se mora ne iz postulatov samo ene pokrajine, temveč iz postulatov vseh pokrajin. Novi gospodarski načrt mora združiti potrebe in zahteve vseh pokrajin v eno celoto, da bo tudi v tem državnem gospodarskem načrtu poudarjena naša državna enotnost. Ta poudarek je danes potreben baš zaradi slabih izkušenj v preteklosti.

Novi gospodarski načrt se mora torej izdelati od spodaj navzgor, to je od pokrajin navzgor do centrale. Zato pa je pogoj, da vse pokrajine najprej same sestavijo za sebe svoj načrt, ker drugače sploh ni mogoče vsedravnega gospodarskega načrta sestaviti. Z drugimi besedami pa se pravi to, da bi morala vsaka banovina imeti svoj gospodarski svet, ki bi izdelal banovinski gospodarski načrt. Ta seveda ne bi obsegal le programa, kaj naj bi se izvršilo, temveč bi že deloma določil tudi potrebna finančna sredstva, v kolikor teh nalog ne bi prevzela centrala.

Po novi ureditvi v Jugoslaviji tudi nobena druga izdelava go-

sposodarskega načrta sploh ne bo mogoča. Banovine dobe tako veliko samostojnost, da so one v prvi vrsti poklicane formulirati gospodarske potrebe in zahteve svoje pokrajine. Gospodarski sveti banovin so danes že samo po sebi razumljiva nujnost. Čim prej bodo ti gospodarski sveti banovin sestavljeni, tem prej bo tudi dana možnost za sestavo državnega gospodarskega programa. Neimenuvanje banovinskih gospodarskih svetov pomeni zato odlašanje sestave državnega gospodarskega programa, ki ga za nekatere stvari, zlasti za zunanjo trgovino potrebujemo silno nujno.

Upoštevati je treba tudi to, da mnoge banovine nimajo niti zbrano gradivo, še manj pa pregledano gradivo, ki je potrebno za sestavo dobrega gospodarskega načrta. Tak načrt se ne more kar ukazati, temveč za tak načrt je treba mnogo intenzivnega dela. Zato naj se to delo tudi čimprej prične in potem bomo ustvarili prve pogoje za sestavo gospodarskega načrta, ki bo potenciral vse naše gospodarske sile, ker bo vse usmeril v eno smer, ne da bi ovrl njih udejstvovanja v lokalnem območju.

Gospodarska konferenca v Banji Luki Načrt vrbaske banovine

Preteklo nedeljo so obiskali predsednik vlade in predstavniki JRZ Južno Srbijo, kjer so v svojih govorih napovedali tudi izvedbo mnogih gospodarskih zahtev te pokrajine. Minister za kmetijstvo dr. Branko Čubrilovič pa je isti dan prisostvoval zborovanju gospodarskih korporacij vrbaske banovine v Banji Luki. Zborovanje je bilo temeljito pripravljeno in je zato pokazalo tudi splošno sliko gospodarskega stanja. Zastopniki gospodarskih organizacij so nastopili z določnim programom in z važnimi zahtevami.

Poleg predsednika Trgovinske zbornice Petra Kondiča, ki je vodil konferenco in podal glavni referat, so se udeležili zborovanja tudi podpredsednik zbornice in tajnik ter mnogi člani, zastopniki bank in obrtniškega društva, komisar kmetijske zbornice in drugi. Predsednik je v daljšem poročilu razložil že usvojeni delovni načrt vseh gospodarskih organizacij vrbaske banovine, v katerem so našeta najnujnejša dela in potrebni ukrepi. Med glavnimi zahtevami je zahteva, da se zaradi preskrbe gospodarstva s ceninimi krediti čimprej ustanovi banovinska hranilnica te banovine, poleg tega pa tudi podružnici Agrarne banke in Poštne hranilnice.

Načrt zahteva dalje podelitev kredita Hipotekarne banke za sezidavo trgovinske akademije in srednje tehnične šole, kar je bilo

načelno že odobreno. Za trgovce je važna zahteva, da se blago v Bos. Brodu preklada po režijskih cenah. Sadni in žitni silosi naj se postavijo v Doboju in Banji Luki. Takse in trošarina naj se znižajo v vaških občinah z mestnimi. Vrbaska banovina kot močna izvoznica naj dobi zastopnika pri zavodu za zunanjo trgovino.

Intervencija Zveze zaradi kolkovanja kreditnih knjižic in računov

Zveza trgovskih združenj v Ljubljani je zadnje dni avgusta intervenirala zaradi kolkovanja kreditnih knjižic in računov. Zveza je v svoji predstavi na finančno ministristvo predlagala, da se tarifna postavka 34/3 taks. zakona spremeni in naj se v bodoče glasi: »Na knjižice, v katere zapisujejo trgovci ali obrtniki posameznim osebam blago, ki so jim ga odpremil ali oddali, enkratno takso din 5.—.«

Cl. 56. taksnega in pristojbinskega pravilnika pa naj se dopolni z odstavkom 8, ki naj se glasi: te knjižice (kreditne) ne smejo imeti več ko 10 listov, posamezen list ne sme biti večji od 300 cm².

Vse te predloge je Zveza tudi tehtno utemeljila in smo utemeljitev tudi že objavili.

Glede kolkovanja računov

pa je Zveza trgovskih združenj predlagala, da se spremeni tarifna postavka 34. odst. 1. taksne tarife v tem smislu, da se ne plačuje taksa od vsake pole računa, marveč le od celotnega računa in skupne vsote. Tudi to zahteva je Zveza krepko in v podrobnostih utemeljila.

Na te svoje predstavke je prešla sedaj Zveza trgovskih združenj po dravski finančni direkciji v Ljubljani naslednji odgovor:

»Na Vaš dopis z dne 21. avgusta 1939. št. 1165., je finančno ministristvo, davčni oddelek, priobčilo dne 22. septembra t. l. pod št. 56.323/III. semkaj sledeče:

»Direkcija (v Ljubljani) naj opozori Zvezo trgovskih združenj v zvezi s pismom z dne 21. avgu-

eta 1939. št. 1165/39, da je vzet predmet v evidenco zaradi izdaje ev. spremembe oz. dopolnitve z akona o taksah.

Odgovor finančnega ministrstva sicer ne nudi mnogo, vseeno pa upamo, da bo finančno ministrstvo tej pravični zahtevi trgovstva tudi ustreglo.

Vprašanje nove poštne palače v Ljubljani

V ljubljanskem popoldnevniku je bil objavljen članek, kako naj se preuredi sedanje poštne poslopje v Ljubljani, da bo ustrezalo svojemu namenu. Tega predloga nikakor ni mogoče odobravati, ker zahteva vsa poslovna Ljubljana, da se za kolodvorom oz. pri kolodvoru sezida nova poštna palača, ki bo ustrezala vsem zahtevam modernega poštnega prometa. Samo na ta način je mogoče poštni problem v Ljubljani res dobro rešiti. Vsaka druga rešitev bi pomenila samo nezdravo polovičarstvo, ki bi tudi veljalo mnoge denarje, ki bi sedanjih težkoč ne bi odpravilo.

Ljubljana daje pošti tako lepe dohodke, da z vso pravico zahteva, da tudi pošta upošteva njene potrebe. Zato naj dobi Ljubljana poštno poslopje, kakor ga potrebuje, polovičarske »flikarije« pa naj se opuste!

Nepotrebne težkoče pri uvozu kave

Več zagrebških, sarajevskih in beograjskih uvoznikov kave je izročilo Narodni banki spomenico, ki med drugim navaja:

Veletrgovci v Jugoslaviji imajo še v svojih in javnih skladiščih okoli 5000 vreč kave, kar zadostuje pri letni potrošnji Jugoslavije od 110—120 tisoč vreč za približno 3 tedne.

Na Sušaku in v drugih naših lukah pa je še okoli 10.000 vreč, ki jih pa trgovci ne morejo dvigniti, ker ne dobe od Narodne banke deviz, da bi to kavo plačali. Nevarnost je zato, da bo Brazilija dirigirala kavo drugam, novo kavo pa bomo morali plačati za 20 do 30% dražje.

Letno se potroši pri nas kave za 192.000 angleških funtov ali za 50 milijonov din, država pa dobi od te kave v obliki carin, trošarin in drugih davščin okoli 250 milijonov din, da je tem bolj nerazumljivo, zakaj se ne dovolijo uvoznikom kave potrebne devize.

Cena hmelja se je naglo dvignila

Zadnje čase je v Zalcu veliko povpraševanje po hmelju. Cena hmelja se je zato močno dvignila in kupci ponujajo za hmelj že nad 60 din. Verjetno pa je, da se bo cena še bolj dvignila, ker je večina neprodanega hmelja v rokah trdnih posestnikov, ki bodo počakali še nadaljnji dvig cen. Da se bodo cene še dvignile, je tudi zelo verjetno.

Stanje naših kliringov

Zadnji izkaz o stanju naših kliringov z dne 8. 10. navaja v primeri s prejšnjim izkazom naslednje izpremembe (vse številke v milijonih dotične valute):

Aktivni kliringi:

	8. 10.	30. 9.
Bolgarska din	1,05	1,07
Madžarska din	38,73	39,09
Nemčija RM	13,12	15,12
Češko Moravska Kč	39,40	33,03
Turčija din	17,28	17,60
Španija pezeta	2,93	2,93

Pasivni kliringi:

	1. 42	1. 42
Belgija belg	1,42	1,42
Bolgarska din	1,62	1,58
Italija din	135,57	137,77
Poljska din	26,89	26,89
Romunija din	26,26	23,58
Švica šv. fr.	0,97	1,06

Naraščajoče pomanjkanje blaga

Vedno večje težave za trgovce v Mariboru

Med mariborskimi in okoliškimi trgovci se vedno bolj pogosto čujejo pritožbe, da so tovarne zadnje čase poslabšale plačilne pogoje grosistom in detajlistom, da zahtevajo plačilo vnaprej (predfakture) ali pa odpremilajo blago po povzetju, da odpovedujejo dobavo že pred meseci naročenega blaga itd. Iz tega vzroka, pa tudi zaradi drugih težav se je začelo v Mariboru in sosednjih občinah, ki gravitirajo k mestu, zadnje dni čutiti vedno hujše pomanjkanje gotovega blaga.

Tako je jelo primanjkovati kovin, s čimer so udarjeni zlasti metalurški obrati, pa tudi gradbeno stroka.

Otežkočen pa je tudi uvoz, kar

ima za posledico, da so postale zaloge kolonialnega blaga zelo pičle. Sedaj je začelo primanjkovati tudi parafina, ker ga ni več iz Poljske. S tem so udarjeni svečarji, ki imajo največ dela baš za Vse svete, ki so pred durmi. Mnogo je ljudi, ki kupujejo sveče vse vprek, ker se boje, da jih za grobove ne bodo več dobili. V nemali meri pa vpliva na porast vseh teh težav tudi plačilni zastoj v denarnih zavodih in denarni zastoj sploh.

Pri tej priliki moramo posebej naglasiti solidnost mariborskega trgovstva. Na temelju informacij pri pristojnih oblastvih ni bil došlej prijavljen niti en primer nedovoljenega zvišanja ali navija-

nja cen starih zalog. V dnevnem časopisu se sicer ponavljajo take vesti, ki pa nikakor niso resnične in temelje zgolj na napačnih informacijah. Kolikor pa bo treba v bodoče kupiti dražje blago, se bodo seveda tudi cene v nadrobni prodaji morale razmeroma zvišati, kakor to izjavljajo detajlisti. Saj je njim predvsem ležeče na tem, da se trgovski promet, ki je sedaj nazadoval že za kakih 25% do 30%, čimprej zopet dvigne. To pa bo v nekaterih trgovinskih panogah nemara težko doseči, ker je nevarnost, da bo nekaterih vrst blaga sploh popolnoma zmanjkalo, ako se kmalu ne sklene mir v Evropi, tako na pr. kolonialnega blaga, mila, bellega olja itd.

Pomorska blokada

Dosedaj je bilo zaplenjenega že pol milijona ton blaga

Mednarodno gospodarstvo trpi v modernih vojnah čedalje bolj, in sicer v tem večji meri, kolikor napreduje pomorska vojna in pomorska blokada. Sedanja vojna utegne biti po tej strani še posebno značilna, ker si Anglija obeta popoln uspeh blokade, Nemčija pa s svoje strani grozi z najhujšimi represalijami. Zadnja poročila angleškega informacijskega ministrstva trdijo, da je bilo zaplenjenih sovražniku že 350.000 ton blaga, kar je rekord tudi v primeri s svetovno vojno.

Vojaški pogoji blokade so znani. V prid Anglije je pa tudi razmerje splošnih virov in moči. Nemčija je imela v svetovni vojni dosti večje ozemlje in se je mogla opirati še na mnoge evropske ter azijske dežele. Njeno in zavezniško takratno ozemlje je bilo štirikrat večje ko današnje. To velja v gospodarskem pogledu, še bolj pa seveda v vojaškem, ker je sedanja premoč zahodnih brodogradov dosti večja ko v zadnji veliki vojni, blokada pa se je pričela zdaj že prvi mesec in se izvaja s skrajno strogostjo.

Sistem blokade

Angleški seznam blaga, ki se šteje kot tihotapsko ali kontrabandno blago, obsega dve vrsti blaga: v absolutno kontrabando spadajo nemški tovari — orožje, goriva, prometna sredstva in gradivo ter denar; v drugovrstno kontrabando pa spadajo vse pošiljave, ki so le posredno ali verjetno namenjene sovražniku in bi jih ta mogel ukoristiti za vojne cilje.

Ta gospodarska vojna obsega tako uvoz ko izvoz Nemčije. Uvoz se ceni po l. 1937. samo iz evropskih dežel na 3 milijarde mark in izvoz na 4 milijarde. Nemški pomorski uvoz pa je znašal isto leto 2 in pol ter izvoz skoraj dve milijardi mark. Blokada odvzema torej Nemčiji do 40% nenadomestljivega blaga in enak delež trga za izdelke, poleg tega pa še ves promet z zasovražanima deželama. Vse to bi si morala Nemčija nadomestiti v nevtralnih državah, kolikor je seveda mogoče.

Med najvažnejše predmete, ki jih blokada obvladuje, se morajo šteti predvsem kavčuk, baker in ruda, železna ruda, nafta, kositel, nikelj, krom, antimon i. dr. Razumljivo je, da se tudi cene za to blago gibljejo vzporedno z uspehi blokade, mnogim državam pa že zdaj primanjkuje važnih surovin. Po dosedanjih podatkih so angleške vojne ladje zajele v prvi polovici septembra za 48.500 ton na-

te, le malo manj železne rude in 8000 ton hematitne, 30 tisoč ton manganove rude, 15 tisoč ton aluminijeve rude, nad 7 tisoč ton lesovine, 16 tisoč ton fosfatov itd.

Postopek z ladjami

Vse primere ujetih ladij razsoja posebno sodišče, ki postopa po mednarodnih pravilih. Če gre za kontrabando, odredi zaplenbo blaga; oziroma ga proda ali vrne lastniku — če ni bilo pogoja za zaplenbo. O vsakem primeru je obveščeno konzul prizadete države. Če zdaj pa se delijo ladje na več vrst. Nevtralni ladji, ki nima »sovražnega značaja«, se ne sme prisoditi kazni, če kapitan ni vedel, da vozi tihotapsko blago. Smatra se pa, da je to vedel, če je količina takega blaga prevelika v raz-

Razdeljevanje živil v Švici

Švicarski vojni prehranjevalni urad je napovedal uvedbo živilskih kart, ki bodo veljale samo za nekatere predmete. V novembru bodo določene za vsako osebo sledeče količine (v gramih):

sladkorja	1500
riža	250
testenin	750
stročnic	250
ovsa in ječmena	750
moke in zdroba	2500
masti in olja	750

Množina je določena tako visoko zato, da si ljudstvo lahko spravi vsaj nekaj za zalogo.

Politične vesti

V vseh evropskih listih se z izrednim priznanjem piše o uspešni posredovalni akciji Jugoslavije med Madžarsko in Romunijo. Posebno obširno poročajo o uspehu Jugoslavije italijanski in balkanski ter podonavski listi. Splošno izražajo listi južno-vzhodne Evrope upanje, da bo dosežen sporazum tudi med Bolgarsko in Romunijo.

Daladier je imel po radiu govor, v katerem je med drugim izjavil: En mesec smo že v vojni. V tem mesecu smo pobili propagando za odvojitve Anglije od Francije, pobili pa smo tudi propagando komunističnih francoskih šefov in francoski narod je znova dokazal, da hoče biti složen. Nato je naglasil, da sta vstopila Anglija in Francija v vojno, ne da bi kaj zavejvale, temveč da branita svojo zemljo, civilizacijo in ker nočeta dopustiti, da bi nasilje zavladalo nad Evropo. Nato je odgovorjal na Hitlerjev govor in naglasil, da se ponavlja vedno ista pesem. Po Avstriji je prišla Češkoslovaška, po njej Poljska, vedno pa se je reklo, da se noče nič več. Mi hočemo,

merju s skupno vrednostjo blaga ali prostornino.

Ker je organizacija angleškega blokadnega sestava izredno popolna in ima prste tudi na kopnem, v bankah, na železnicah itd., je le malo pošiljk, ki bi mogle ubežati njenim očem. Razumljivo je, da število zajetih ladij še vsak teden raste. Nemčija odgovarja vedno šibkeje. Če zdaj se vidi, da so nemške trgovinske ladje potisnjene z vseh oceanov in da ostane kot dobaviteljica surovin za Nemčijo skoraj samo še Sovjetska Rusija, iz katere je prevoz zelo neugoden. Blokada postaja torej najnevarnejše orožje na daljšo dobo. Zelja po miru se oglašajo zaradi tega tudi v malih nevtralnih državah, ki na tako splošno gospodarsko vojno niso bile pripravljene.

da se mir zavaruje proti vsakemu napadu. Hitler je v imenu samoodločbe narodov zasedel ne samo Dunaj, temveč tudi Prago in Varšavo. Ali ti narodi, ki so postali njegove žrtve, nimajo pravice do samoodločbe? Francija je storila vse, kar je mogla, da bi se ohranil mir. Ni zatirala nobenega naroda in ga tudi danes ne zatira. Zato je njena stvar pravična in zato se bo borila do konca.

Daladierov govor je napravil po vsem svetu močan vtis. Celo v berlinskih političnih krogih so zagotavljali, da vsebuje njegov govor polno stvari, ki so v popolnem soglasju s stališčem Nemčije. Značilno pa je, da noben nemški list ni objavil onega dela Daladierovega govora, ki pravi, da je izključeno, da bi Francija in Anglija pristali na podlagi Hitlerjevih predlogov na kakršna koli mirovna pogajanja.

Z ozirom na odločni govor Daladiera ni misliti, da bi predsednik Roosevelt posredoval za mir. Iz Amerike se zagotavlja, da bi bilo posredovanje Rooseveltovo možno le, če bi Francija in Anglija izjavile, da sta za takšno posredovanje. Tudi na italijansko posredovanje trenutno ni misliti.

Skoraj istočasno je govoril tudi Hitler, in sicer ob otvoritvi kampanje za zimsko pomoč. Dejal je, da je bila Nemčija prisiljena zagrabiti za orožje in da ni danes več sile na svetu, ki bi mogla Nemčijo prisiliti h kapitulaciji. Nemčija nima razloga, da se bojevala z zapadom. Če pa njeni predlogi ne bodo sprejeti, se bo borila do konca in ne z orožjem, ne z blokado ne na kak drug način ne bo mogoče spraviti Nemčije na kolena, ker je danes močnejša, kakor pa je bila pred 20 leti. Če treba, se bo Nemčija borila tudi do zadnjih konsekvenc, da doseže takšen mir, ki bo zagotovil nemškemu narodu v njegovem življenjskem prostoru svobodno življenje in da mu bo zagotovljen tudi delež na dobrinah sveta. To more nemški narod zahtevati ne samo po številu svojega prebivalstva, temveč tudi po svoji vrednosti.

Min. predsednik Chamberlain je v četrtek odgovoril na Hitlerjevo mirovno ponudbo. Uvodoma je dejal, da se je angleška vlada o Hitlerjevi ponudbi posvetovala z vladami dominionov in s francosko vlado in da odgovarja na podlagi teh posvetovanj. Najprej pa mora razložiti ozadje, iz katerega se je rodila Hitlerjeva ponudba. Nato je opisal Chamberlain historiat dogodkov pred vojno in naglasil, da ni šla Anglija v vojno zaradi nobenih materialnih razlogov, temveč da napravi konec nasilju nad malimi narodi in da zavlađa med narodi zopet zaupanje na podlagi spoštovanja sprejetih obveznosti. To pa je bila dolžna tudi v interesu lastne varnosti, ker bi bilo nezgodno, da bi vsake pol leta doživljali nove vojne nevarnosti. Chamberlain je dejal, da se zaveda, da bo vojna ustvarila čisto nove razmere in da se bo po vojni marsikaj spremenilo, zaveda se tudi tega, da bo vojna zadala težke udarce premaganu in zmagovalcu, vendar ni druge poti, kakor da vodi Anglija sedanjo vojno naprej do konca, ker sedanji nemški vladni ne more zaupati. Če hoče Nemčija v resnici mir, potem mora z dejanji dokazati svojo dobro voljo ter dati jamstvo za varnost v Evropi. Če tega jamstva ne da, je mir nemogoč. — Chamberlainov govor je bil sprejet z velikimi ovacijami vsega parlamenta.

Na zapadni fronti se je bil prvi večji spopad. Nemška pehota je podprta s tanki navalila na francoske postojanke, a je bila odbita. V boju se je izkazala premoč francoskih tankov.

Pogajanja med Finsko in Sovjetsko unijo so se začela. Pogajanja se udeležuje tudi Stalin. Sovjeti zahtevajo otoke pred Kronstadtom, kar bi bilo na vse zadnje razumljivo. Nadalje sklenitev medsebojnega pakta o pomoči ter gospodarskega pakta. Za odstopitev Hoglanda bi privolila Rusija v korekturo meje v Kareliji na korist Finske.

Za usodo Finske se zelo zanima Amerika. Finska je edina država, ki je plačala Ameriki vse svoje medvojne dolge. Poleg tega so finski športniki razširili sloves Finske po vsem svetu.

Sovjeti so zbrali na Finski meji že 30 divizij, pošiljajo pa še vedno nove čete, da bi bil s tem pritisk na Finsko tem večji. Finska pa se vseeno ne misli podati ter je že odredila evakuacijo vseh mest na vzhodni meji ter Helsinkov. Hkrati je odredila finska vlada splošno mobilizacijo.

Švedska vlada je poklicala pod orožje 20.000 rezervistov, da šteje sedaj njena vojska že 100.000 mož.

Rusko-turški pakt je bil večeraj podpisan. Hkrati pa tudi podpisani pogodbi Turčije z Anelijo in Francijo. Pričakujejo, da bo min. predsednik Chamberlain v svojem četrtkovem govoru v parlamentu podrobneje opisal pomen teh pogodb.

Sovjetsko-litavska pogajanja, ki so trajala od 3. do 10. oktobra, so bila zaključena s kapitulacijo Litve, kakor tudi drugače ni bilo pričakovati. Litva je sovjetske pogoje sprejela. Glavna določila sporazuma so: Litva dobi Vilno in okolice. Rusija in Litva si nudita medsebojno vojaško pomoč, če bi katero od njih napadla katera evropska država. Rusija bo dala Litvi pomoč v orožju in vojnem materialu. Rusija dobi pravice, da na svoje stroške vzdržuje v Litvi določeno število vojaštva. Podrobnejša določila o tem se šele določijo kasneje. Obe pogodbenici se zavežeta, da ne bosta sklenili nikake zveze ali koalicije, ki bi bila naperjena proti drugi stranki. Pogodba še posebej ugotavlja, da izvajanje te pogodbe ne pomeni kršitve suverenih pravic Litve in tudi ne vmešavanje Rusije v notranje zadeve Litve. Pogodba je sklenjena na 15 let. Če se eno leto pred potekom ne odpove, se avtomatično podaljša za 10 let. Tudi če se pogodba odpove, ostane Litvi Vilna. S tem so prišle vse tri baltičske države pod sovjetski protektorat.

Prva posledica sovjetskega vpliva na Estonskem se je že pokazala. Stara desničarska vlada je odstojala, za predsednika nove vlade pa je imenovan Ulrots, dosedanji predsednik parlamenta. Nova vlada bo takoj izvedla agrarno reformo in druge socialne reforme, da ne bo razlika med Sovjetsko unijo in Estonsko tako velika. Istočasno pa se razvijajo komunisti živahno akcijo, da se proglasi na Estonskem delavska diktatura. Začeli so se tudi že krvavi boji med levicariji in desničarji.

Prihodnje nedelje bodo volitve v novi sovjetski Ukrajini. Aktivno in pasivno volilno pravico imajo vsi, ki so stari nad 18 let.

Slovaška delegacija je odpotovala v Budimpešto zaradi ureditve vseh vseh vprašanj med obema državama.

Davčni svetovalec

Povračilo skupnega davka pri izvozu

Družba z o. z. D. v L. —

Vprašanje: Naša trgovina izvažala les, ki ga kupuje od žag, ker nima lastne žage. Nekaj lesa kupuje tudi sama in ga da proti plačilu žagati na tujih žagah. Ker je izvoz prost skupnega davka, prosimo za navodilo, kako naj postopam, da to oprostitev dosežem.

Odgovor: V vašem primeru je treba razlikovati med lesom, ki ga kupite žaganega in lesom, ki vam ga proti plačilu sežagajo žage. Ako daste kot trgovca hlode proti plačilu sežagati, ste glede tega lesa samo zavezani skupnemu davku in se smatrate v tem primeru za proizvajalca. Kadar tak les po proizvodnji (ko napravite deske) sami, to je neposredno izvozite, niste dolžni plačati za ta les skupnega davka. Morate imeti pa za to, da gre res za neposredni izvoz, dokaze, torej tovarne liste z ustreznimi izvoznimi deklaracijami.

Drugače pa je, ako kupite deske in te prodaste v inozemstvo. V tem primeru imate pravico na trgovsko povračilo v smislu § 12. zakona o skupnem davku. Seveda morate imeti v rokah dokazila, da je bil skupni davek za ta les, katerega vi izvozite, preveljen na Vas v smislu § 3. navedenega zakona. — Na povračilo imate namreč pravico samo za skupni davek, ki ga je proizvajalec dokazano in izrečno v fakturi na vas prevelil. Povračilo more izvoznik zahtevati na podlagi utemeljene in predpisno dane izjave o izvršenem izvozu dotičnega blaga in to v roku 6 mesecev po izvršenem izvozu. Pogoj za povračilo pa je, da vodi izvoznik v redu knjigo opravljenega prometa oziroma redne poslovne knjige. Zahtevi za povračilo je treba priložiti fakturo, katero je izdal proizvoznik, duplikat tovarnega lista, s katerim je bilo blago odposlano v inozemstvo, izjavo izvoznika, da je bilo blago dejansko izvoženo v nespremenjenem stanju, dalje izvleček iz poslovnih knjig, iz katerega je razvidno, da je proizvozniku bil faktični iznos v celoti plačan. Proizvoznik na podlagi teh dokumentov odobri ali izplača prevajeni davek in na prošnji naznači: ustrezne pozicije v svojih poslovnih knjigah, iz katerih se vidi, da je davek na kupeca stvarno preveljen, številko davčne prijave, s katero je bil predmetni promet davčni upravi prijavljen in dokaz, da je ta davek bil davčni upravi res izroččen. Proizvoznik, ki je vrnil plačani davek, ima pravico, da ga odbije od skupnega davka za oni mesec, v katerem ga je vrnil. Davčni upravi predloži v ta namen s prijavo tudi vse dokumente, katere mu je izročil izvoznik. Uprava pregleda obračun in ga odobri, oz. če niso dani zakoniti pogoji za povračilo, pozove proizvoznika, da se manjkajoči davek odpremi.

Iz naših organizacij

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani bo za Ptuj, okolice, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dolnje Lendavo v četrtek 19. oktobra 1939. v prostorih Združenja trgovcev za mesto Ptuj — Narodni dom.

Iz zadružnega registra

Vpisala se je Agrarna kreditna zadruga v Rušah z o. j.

Konkurzi in prisilne poravnave

Končno je poravnalno postopanje v zadevi trgovca Štefana Osterca v Mirni peči.

Naraščanje obtoka bankovcev ustavljeno

Spremembe v izkazu Narodne banke

Zadnji izkaz Narodne banke z dne 8. t. m. kaže dve važni spremembi. Predvsem treba omeniti, da se je ustavilo naraščanje obtoka bankovcev, ki traja že več ko mesec dni. Druga važna sprememba pa je, da je kovinska podloga navedena po njeni dejanski vrednosti. Zato se je tudi kritje povečalo na nekaj čez 30%.

Obtok bankovcev se je večal od 22. avgusta dalje. V petih tednih se je povečal za 1.760 milijonov din ter se povečal od 7.348 na več ko 9,1 milijarde. Povečanje obtoka kovancev je spremljalo tudi povečanje posojil, ki so se dvignila za 706 milijonov din. Hkrati se je pojavila v izkazu banke nova postavka posojila finančnemu ministru po uredbah z dne 24. avgusta ter 16. septembra 1939. V zadnjem izkazu je izkazana ta postavka s 170 milijoni din. Pri obvezah na pokaz ni bila vidna kakšna posebna tendenca ter so se te včasih dvigale, včasih pa padale.

Večja sprememba pa se je pokazala tudi pri obvezah z rokom. Te so znašale po izkazu z dne 8. septembra 30 milijonov, v naslednjem izkazu pa so narasle že na 300, v predzadnjem pa celo na 440, dočim so v zadnjem izkazu padle za 340 milijonov din, da znašajo sedaj sam oše 100 milijonov dinarjev.

Tudi v postavki razna aktivac so se pokazale velike spremembe ter so ta že od 22. avgusta do 5. oktobra narasla za 573 milijonov din.

Jasno je, da se je obtok bankovcev povečal v prvi vrsti zaradi večjih posojil gospodarstvu ter zlasti zaradi potreb narodne obrambe. Posojila gospodarstvu so se povečala deloma zato, da so bili denarni zavodi likvidni, deloma pa so se dala industriji posojila za nabavo surovin. Zaradi dviganja vlog po vlagateljih so se zmanjšali tudi žiro računi. Ker so se ti sedaj povečali, se more sklepati, da je nastalo med vlagatelji pomirjenje. To je tudi pripomoglo k znižanju obtoka bankovcev.

V smislu nove uredbe o zaračunanju vrednosti zlate podloge je navedena v zadnjem izkazu tudi njena dejanska vrednost. Ta dejanska vrednost pa ni navedena v koloni aktiv, temveč v opombi izven kolone, dočim se v koloni navaja še nadalje stara stabilizacijska vrednost. Ta je znašala 37.736 din, z 28-5% primom pa 48.500 din za kg zlata, dočim znaša dejanska vrednost kg zlata nad 60.000 din. S tem je narasla vrednost zlate podloge (brez prima) za približno 1200 milijonov din, kritje pa na 30-05%. Narodna banka bi sedaj mogla izdati štirikrat toliko bankovcev. Narodna banka

pa te možnosti ne bo izkoristila, ker ni za to potrebe. Če bi pa nastala potreba, bi mogla to storiti.

Izkaz sam

navaja te spremembe (vse v milijonih din):

Kovinska podloga znaša 1.986,8. **Devize izven podloge** so padle za 10,7 na 571,0.

Vsota kovanega denarja je narasla za 3,3 na 299,2.

Posojila so se skupno povečala za 18,1 na 2.512,0 in sicer so se povečala menična za 17,3 na 2.332,6, lombardna pa za 0-8 na 179,4.

Blagajniški zapisi fin. ministristva so se dvignili za 0,2 na 170,2.

Razna aktiva so narasla za 16,1 na 2.845,0.

Obtok bankovcev se je zmanjšal za 5,5 na 9.102,4, obveze na pokaz pa so narasle za 378,9 na 1.473,6.

Razna pasiva so padla za 4,3 na 312,4.

Skupna podloga po dejanski vrednosti znaša 3.179,0 (za 625,9 več ko doslej z 28-5% primom) ter je zato skupno kritje naraslo od 25-02% na 30-05%, samo zlato pa od 24-88 na 29-89%.

Obrestna mera je ostala neizpremenjena.

Denarni trg v Mariboru

Postopno normaliziranje poslovanja denarnih zavodov

Prvotno razburjenje, ki ga je pred par tedni povzročila uredba o reguliranju plačilnega prometa in o dviganju naložb, se je v Mariboru že precej pogojevalo. Lahko mirno rečemo, da so se v zadnjem času prilike že precej normalizirale. Vsi znaki kažejo, da bo poslovanje denarnih zavodov kmalu zopet normalno.

Pri denarnih zavodih v Mariboru poslovanje še ni povsod enako. Jasno je, da se morajo vse banke in posojilnice strogo držati določb uredbe, vendar je v obravnavanju dovoljenih kreditov postopanje različno. Nekateri zavodi so odredili, da ostanejo dovoljeni krediti še nadalje v veljavi, to pa zato, da komitenti, upoštevajoč določbe omenjene uredbe, lahko popolnoma izkoristijo dovoljena posojila. Drugi zavodi pa so kredite restringirali, in to na ta način, da ostanejo dovoljeni krediti v veljavi, v kolikor so bili izkoriščeni do dne, ko je bila uredba objavljena, neizrabljeni zneski pa se črtajo oziroma se izplačilo ostankov odloži za nedoločen čas. Trgovska dobroimetja se lahko poljubno izrabljajo v celi višini, seveda ob formalnostih, ki jih določa uredba.

V kolikor ovirajo določbe uredbe plačilni promet pri denarnih zavodih, se lahko govori o precejšem zastoju v denarnem prometu v Mariboru. Naglasiti pa je treba, da se je v tem pogledu baš zadnje dni nekaj zboljšalo. To kaže tudi dejstvo, da so dvigi in odpovedi vlog, ki jih je v glavnem povzročila štiridnevna zapora za-

vodov pa tudi uredba kot taka, že močno ponehali. Omeniti pa je treba, da je zaradi eksponirane lege Maribora in okolice prebivalstvo v veliki meri zbiralo gotovino in jo držalo doma, kar se dogaja še sedaj, vendar ne več v tako veliki meri ko prej, ko je bilo vse pod vtisom raznih alarmantnih govoric. Ljudje so se dali begati in so verjeli še tako nesmiselnim govoricam, kakor je to v tako razburljivih časih tudi razumljivo.

Posledice tega usodepolnega zbiranja gotovine so čutili in še čutijo naši trgovci, v prvi vrsti detajlisti, ki morajo kreditirati strankam ali na mesečne knjižice, ali pa se bavijo z obročnimi posli. Ob začetku oktobra je marsikateri si-

cer točen plačnik iz gori navedenih razlogov ostal na dolgu ali pa je plačal le malenkost na račun svojih obveznosti do trgovca. Hranilni denar doma, misleč, da ga bo prav kmalu potreboval za važnejše izdatke, ki se jim nikakor ne bi mogel izogniti. Taki plačniki pa nova naročila plačujejo proti. Tako postopanje je seveda moralo vplivati na pritok plačil tudi pri grosistih in tovarnarjih. Posledica je bila, da je v vsem gospodarstvu nastal občuten zastoj.

Iz tu navedenih dejstev, ki so popolnoma preverjena, se vidi, da je precej nervoznosti in tudi ne ljubih posledic v denarnem prometu in sploh v našem gospodarstvu povzročila uredba o dviganju vlog, ki je po izjavi nekaterih zastopnikov denarnih zavodov mariborske banke in posojilnice sploh niso potrebovale. Čim so namreč vlagatelji videli, da se vloge brez zadržka izplačujejo (en denarni zavod v Mariboru je celo izplačeval vezane vloge brez vsake odpovedi, znižal je le obresti), so ti nesmiselni dvigi gotovine ponehali, seveda v kolikor niso bili v

Staro železo, medenino, baker, cink kupuje po najvišjih dnevnih cenah **Franc Belič** pri Rupena Lutz, Ljubljana VII

V gostilni in restavraciji

zahtevajte vedno izrecno **Rogaška mineralno vodo!** Ona vam na prav prijeten način pospešuje prebavo in vaš organizem vam bo za to hvaležen.

zvezi z bojznijo zaradi našega obmejnega položaja. Tako postopanje je bilo zavodom tokrat omogočeno, ker jih je podpirala Narodna banka, ki jim ni kakor leta 1931. odrekla vsako pomoč, temveč je v času najhujše zbežanosti vlagateljev prispevala denarnim zavodom gotovino v okviru dovoljenih jim kreditov.

Da se denarni trg pomiri, bi bilo predvsem potrebno, da se uredba o dviganju naložb postopoma ukine oziroma prikrroji na način, da bo mogoče z njo zagrabiti razne špekulante, ki zlorabljajo sedanje hude čase in s svojo gotovino naravnost krošnjarijo od zavoda do zavoda. Eden glavnih pogojev za gospodarsko pomirjenje pa je seveda zboljšanje in stabiliziranje zunanje-političnih prilik v Evropi, kar pa žal ni od Maribora odvisno. **A. B.**

Trgovinski register

Vpisali sta se nastopni firmi:

Avto Šolman, družba z o. z. v Celju. Obratni predmet: nakup in prodaja avtomobilov, motorjev, koles, šivalnih strojev, pisalnih strojev, radio-aparatur, precizijskih in enakih strojev, rezervnih delov za take predmete, avtogum, elektrotehničnih predmetov in starega železa, zastopstva za nakup in prodajo takih predmetov, popravila teh predmetov, ustanavljanje in obratovanje mehaničnih delavnic in avtogaraža ter izdelovanje avtomobilskih in strojnih delov. — Osnovna glavnica 100.000 din. Poslovodja Franc Šolman, trgovec v Celju. Tvrdo zastopa poslovodja samostojno.

Junež Jakob, trgovina z mešanim blagom na drobno, Kostrivnica, sedež podružnice Podplat. Obratni predmet: Trgovina z mešanim blagom na drobno in deželniim pridelki in sadjem na debelo. Imetnik: Junež Leon, trgovec v Kostrivnici.

Zunanja trgovina

Med Nemčijo in Bolgarsko je bil vendarle dosežen sporazum o dobavi živil Nemčiji. Med temi živilci so tudi proizvodi, katerih izvoz je bolgarska vlada prepovedala. Bolgari pa bodo dobavljali proizvode le proti plačilu v gotovini.

Ameriški veleposlanik se je po petmesečni odsotnosti vrnil v Tokio, kjer bo začel takoj pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe med Japonsko in Združenimi državami Severne Amerike.

Najboljša kakovost-zadovoljni odjemalci!

Trinorocajte torej:

MAGGI - jeve izdelke za juhe

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Vagoni se zopet dobe živahnejši promet čez mejo v Mariboru

Ze skoraj dva meseca je z do- stavitvijo vagonov, zlasti za po- trebe našega izvoza, velik križ. Prve tedne potem, ko je stopila zunanjepolitična kriza v Evropi v akuten stadij, ni Nemčija več pošiljala k nam vagonov, ne osebnih in ne tovornih. Seveda tudi jugoslovanska železniška uprava ni pošiljala več svojih vozil čez mejo, ker se je pač bala, da vo- zovi sploh ne pridejo več nazaj ali pa zelo pozno. Zato je Nem- čija uknila skoraj vse osebne vla- ke, tovrne pa je odpremljala le po stvarni potrebi, t. j. da je po- slala svoje lokomotive v Maribor, da je z njimi potegnila natovorne- ne vagonne preko meje.

Zadnje čase so se tudi v ob- mejnem železniškem prometu raz- mere precej zboljšale. Pri brzih vlakih — na dan vozi zaenkrat le še eden v vsaki smeri, ki pa je še precej dobro zaseden — vo- zijo zopet direktni vozovi kot po- prej. Tovornih vlakov je vedno več, in to v obeh smereh. Nem- čija zopet pošilja svoje vagonne k

nam, Jugoslavija pa svoje v ved- no večjem številu proti severu. Organi železniške uprave v Mari- boru, in to naše kot nemške, za- trjujejo, da bodo težave, ki so pa že precej odpravljene, kmalu po- nehale, čeprav bi se vojna na za- padu nadaljevala. Prepričani so, da bo promet sicer zmanjšan, da pa se bo razvijal docela normal- no. Pravijo, da bo vagonov dovolj na razpolago, ker je potreba po njih manjša. Pa tudi če pride več- ji naval, bo interesentom ustrez- ženo.

Zaenkrat je glede dostave vago- nov položaj v Mariboru tak, da je bilo proti koncu septembra obču- tili precejšnje pomanjkanje vozil. Sedaj pa so se razmere precej zboljšale. Po informacijah, ki so jih dobili spediterji in izvozne tvrdke, so se prilike že toliko po- pravile, da je treba napraviti le prošnjo na železniško ravnatelj- stvo v Ljubljani. Prošnji se ugodí že v enem ali dveh dneh naj- kasneje.

A. B.

Švicarski živinski trg

Od začetka mobilizacije se čuti v Švici padec ponudb na prašič- jem in govejem trgu. Cene so znatno poskočile. Uradno so do- voljene sledeče cene: za prašiče 1-60 do 1-70 šv. fr. za kg žive teže, za vojaške klavne krave 2-20 šv. franka. Podražitev znaša približno 15 stotink. Kot vzrok po- manjkanja blaga se navaja večja poraba, ker se v tej dobi navadno že kolje za dom, poleg tega pa so narastli nakupi za vojsko. Ven- dar je vidna tudi špekulacija s tem blagom, ker računajo boga- tjeji lastniki živine s še višjimi cenami in zato še dalje krmijo. Upadel je zaradi tega tudi promet zaroda. Država je vrgla na trg dosti uvozne krme po nižji ceni, svetuje pa odprodajo živine in odklanja vsako odgovornost za eventualne izgube špekulantov, če bi se cena pozimi zaradi preobilice živine v deželi naglo znižala.

Gostinske obrate

in točilnice alkoholnih pijač po- ziva davčni urad v Mariboru, da predlože do 30. t. m. glavni finančni kontroli na posebnem obrazcu prijavo za pravilno odmero točilne takse za novo triletno raz- dobje, ki se začne z novim letom. Navesti je treba vse podatke, ki so potrebni za pravilno odmero takse. Obrazec se dobi pri finanč- ni kontroli po nabavni ceni 1 di-

narja. Kdor prijave ne predloži ali ne v določenem roku, se ne bo mogel pritožiti zoper uradno odmero točilne takse.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 11. oktobra objavlja: Uredbo o odložitvi plačevanja najemnin, ki jih dolgujejo osebe, po- klicane v vojaško službo — Ured- bo o odložitvi izvršb proti civil- nim osebam v vojaški službi — Avtentično tolmačenje 2. odst. § 6. zakona o volitvi senatorjev — Ob- javo o določitvi volivnih odborov za volitev senatorjev — Volivni imenik upravičencev za volitev se- natorjev v območju dravske banovine.

Doma in po svetu

Podpredsednik vlade dr. Maček je bil sprejet v avdienci pri knezu- namestniku Pavlu. Kasneje je ob- skal tudi patriarha srbske cerkve. V podpis so predložene naslednje štiri uredbe banovine Hrvatske: o ustanovitvi upravnega sodišča, o ustanovitvi računskega sodišča, o grbih in uredba o uradnikih. Po zadnji uredbi bo imenoval ban uradnike do III skupine. Nikola Dragović, član nadzorne- ga odbora Poštne hranilnice je raz- rešen svoje dolžnosti, na njegovo mesto pa imenovan dr. Ivo Matijević.

Za predsednika volivnega odbora za dravsko banovino za senatne

volitve je imenovan Ivan Skarja, član državnega sveta, za člane pa dr. Vladimir Golia, predsednik ape- lacijskega sodišča, dr. Ivan Likar, predsednik upravnega sodišča v Celju, dr. Jurij Adlešič in predse- dnik okrožnega sodišča Peter Keršič.

Prvi osebni vagoni so bili izde- lani te dni v mariborskih železni- škkih delavnicah. Vagoni so lepo iz- delani in delajo čast delavnicam. Če je bilo sedaj mogoče izdelati osebne vagonne doma, zakaj pa to ni bilo mogoče že prej?

V zagrebškem OUZD je bila od- povedana služba vsem časnim uslužbencem in dnevnicarjem, ker se bo preiskalo delo in nastavitve vsakega nameščenca. Tisti, ki so se preveč eksponirali za prejšnje režime, bodo najbrže odpušteni. Razrešen je bil svoje dolžnosti tudi ravnatelj zagrebškega OUZD dr. Ante Mudričić.

Preveč vrst jabolk se goji tudi na Hrvaškem, kakor se je ugotovi- lo na sedanji kmetijski razstavi v Zagrebu. Razstava ima velik uspeh, čeprav se je mnogi sadov- njaki zaradi Josejeve uši ne mo- rejo udeležiti. Vsega sadnega drev- ja ima Hrvatska 17 milijonov, brez oljke, oreha, kostanja, smokev in marelic pa približno 10 in pol mi- lijona. Na razstavi je 4500 primer- kov raznega sadja iz 75 od 94 sre- zov, oz. iz 16 javnih in 80 zaseb- nih sadovnjakov, še vedno pa se prijavljajo nove pošiljave vzorcev.

Nemci se iz baltskih pokrajin selijo v velikem številu. Vsi Nemci so bili odpušteni na Latskem iz državne službe. Estonska vlada je izdala odlok, s katerim prepovedu- je Nemcem vsak izvoz zlata, plat- ine, draguljev, gotovine in vred- nostnih papirjev. S seboj smejo vzeti le največ 15 latov, t. j. 5 mark. Mnogi Nemci so zaradi tega v največji stiski, ker so ob vse svoje premoženje.

Vodijo pa se baje tajna poga- janja tudi nemških manjšin iz drugih dežel. Tako bi se izselilo iz Romunije 750.000, iz Jugoslavije 600.000 in iz Madžarske 480.000 Nemcev. Vsi bi odšli na Poljsko.

V Berlinu se je nakrat razširila vest, da je angleška vlada odsto- pila, da je odstopil tudi angleški kralj in da je padla francoska vla- da ter da je bilo sklenjeno premir- je. Ves Berlin je tej vesti ver- jel in v gostilnah ter trgovinah so začeli že dajati brezplačno pi- jače in darove, ko je potem prišlo trdo iztizenjenje. Vest je pokazala, kako zelo si berlinsko prebival- stvo želi miru.

V Francijo je prišlo dosedaj 158 tisoč britanskih vojakov, od kate- rih pa je le 20% pešcev. Ta vojska ima s seboj 25.000 motornih vozil. Tudi oborožena je nad vse sijajno.

Nemški bombniki so napadli ne- katere angleške bojne ladje, ki so takoj začele streljati na bombnike. Po angleških vesteh ni bila nobena ladja zadeta in noben mornar ran- jen, štirje nemški bombniki pa so se morali spustiti in pristati v nevtralnih državah, kjer so bile posadke internirane. Po nemških vesteh sta bili dve ladji zadeti, dva nemška bombnika pa zbita. Po vesteh iz nevtralnih držav je vseh 6 nemških bombnikov moralo pri- stati oz. je padlo v tujih vodah.

Tujski promet v Mariboru

je v preteklem mesecu septembru močno nazadoval. Policijsko pri- javljenih je bilo le 1165 tujcev, ki so ostali v mestu vsega sku- paj 3625 noči. Jugoslovanov je bi- lo 823 z 2926 nočinami, Nemcev

pa le 240 s 490 nočinami. Zlasti je nazadoval dotok Nemcev, ki jih je bilo v prejšnjih letih v tem mesecu vse polno v Mariboru. Saj se je sezona navadno zavlekla do oktobra. Mednarodni zapletljaji v Evropi so, čim so stopili sredi av- gusta v akuten stadij, trumoma pregnali tujce preko meje. Sedaj prihajajo k nam le oni Nemci, ki imajo tu poslovno opraviti in še teh je le malo. Tujska sezona je bila v začetku poletja izvrstna, je pa potem na mah prenehala.

Radio Ljubljana

Nedelja 15. oktobra. 8:00: Duet kitar (gg. M. Antunović, A. Novak) — 9:00: Napovedi, poročila — 9:15: Prenos cerkvene glasbe — 9:45: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga) — 10:00: E. Grieg: Sonata v G-duru op. 13 (za violino in klavir) — 10:30: Koncert radijskega orkestra — 12:00: Kvartet sester Stritarjev- vih — 13:00: Napovedi, objave — 13:20: Operni trio (gg. S. Marin, L. Comelli, dr. D. Svare) vmes plo- šče — 17:00: Kmetijska ura: Obno- va vinogradov — 17:30: Radijski orkester — 19:00: Napovedi, poro- čila — 19:20: Nac. ura: O senjskih uskokih — 19:40: Objave — 20:00: Mirko Ljubčić: Revni sorodniki, za- bavna zgodba v 4 slikah. Izvajajo člani rad. igr. družine — 20:30: Fantje na vasi — 21:15: Klavirski koncert dr. Danila Svare — 22:00: Napovedi, poročila — 22:15: Radijski orkester.

Ponedeljek 16. oktobra. 7:00: Plo- šče — 7:15: Napovedi, poročila — 7:30: Plošče — 12:00: Plošče — 12:30: Poročila, objave — 13:00: Napovedi — 13:02: Iz slovenskih oper (plošče) 14:00: Poročila, na- povedi — 18:00: Zdravstvo (higi- ena) mladostne dobe, dr. Anton Breclj — 18:20: Poskočnice (plo- šče) — 18:40: Najstarejši sloven- ski spomeniki na Goriškem: Če- darski rokopi (dr. Joža Lovren- čič) — 19:00: Napovedi, poro- čila — 19:20: Razvoj slovenskega športa v zadnjih 10 letih — 19:40: Objave — 19:50: Zanimivo- sti — 20:00: Napevi Haydnovega oratorija »Stvarjenje«. Sodelujejo: gđc. Milica Polajnarjeva, gg. Go- stiša Alojzij in Orel Anton ter Ra- dijski orkester. Dirigent: D. M. Sijanec — 21:30: Plošče — 22:00: Napovedi, poročila — 22:15: Ruski sekstet.

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo

Trgovci popust!
SPLOŠNA TRGOVSKA

d. z o. z.
LJUBLJANA
Tyrševa cesta 33

Viljem Brauns

TOVARNA ANILINSKIH BARV
IN KEMIČNIH IZDELKOV

Celle

Priporočila svoje specialne izdelke

barve za obleke v zavitkih,
barve za luženje lesa v zav.,
barve za tla v zavitkih,
barve za pirhe v zavitkih,
Vilbra barve za usnje.

Anilinske barve za obrtniške potrebe

barve za volno,
barve za bombaž,
barve za živila,
barve topljive v masti,
barve topljive v olju,
barve za sveče,
barve topljive v vodi,
barve topljive v špiritu.

Razne kemične izdelke za gospo- dinjstvo in obrt

Zahtevajte cenike!

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

*

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štra- ce, jurnale, šolske zvez- ke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

na debelo in na drobno

F. Hrehorič

LJUBLJANA
Tyrševa cesta 28

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!
1-2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!
Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

♥ ♥ ♥

Ustega z rdečimi srci,
našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

Ustanovljeno 1850

Zaloga vseh vrst stekla, porcelana in keramike. Stavbno in umetno steklarstvo. Specialna zaloga in okvirjenje slik

JULIJ KLEIN

LJUBLJANA
Wolfova ulica št. 4
Telefon 83-80

Raxon

UNICI VSE PODGANE

Prosta prodaja glasom min. za soc. pol. in nar. zdravje št. 10.231/1936

Proizvod: UNIO družba, Maribor

Franciškanska ulica 3

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

R. Z. Z. NEOM. Z.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodnejše

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas raz- položljive, obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%.

Dolenc Josip

Kanadske srebrne, plave in kamčatka lisice v veliki izbiri

Sv. Petra c. 19
Telefon št. 22-62